

Autoriteit Consument en Markt
T.a.v. de heer mr. T.M. Snoep, bestuursvoorzitter
Postbus 16326
2500 BH Den Haag

Ook per e-mail naar:

Datum	Onderwerp		
21 mei 2025	Reactie Cvdm op voorlopige bevindingen en remedievoorstel inzake overname RTL Nederland door DPG Media		
Uw kenmerk	Ons kenmerk	Contactpersoon	Doorkiesnummer
	991210 / 1004552		

Geachte heer Snoep,

Op 12 mei jl. ontving het Commissariaat voor de Media (Commissariaat) van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) de voorlopige bevindingen en het remedievoorstel van de Partijen inzake de voorgenomen overname van RTL Nederland door DPG Media met het verzoek hierop schriftelijk te reageren. Het Commissariaat heeft het ontvangen document met belangstelling gelezen en maakt graag gebruik van het aanbod om hierop te reageren.

In deze brief gaan we eerst in op onze constatering dat een beoordeling op basis van verschillende perspectieven leidt tot verschillende uitkomsten. Vervolgens beoordelen we zoals gevraagd door de ACM de remedies in het licht van de gesignaleerde zorgen en risico's en doen we voorstellen ter verbetering van de huidige remedies. Als laatste beantwoorden we de overige vragen van de ACM.

1. Verschil van perspectief op de pluriformiteit van de nieuwsmarkt leidt tot verschillende beoordelingen

In haar beoordelingskader geeft de ACM aan dat de door haar uitgevoerde analyse zich richt op de gevolgen van de concentratie voor de consument door significante belemmering van de mededinging. De ACM stelt bij haar beoordeling de kwaliteitsparameters centraal die de consument relevant vindt en geeft hierbij aan dat die parameters in grote mate samenvallen met mediapluriformiteit. Mediapluriformiteit heeft daarmee als consumentenbelang een plaats in de beoordeling of sprake is van een significante beperking van de mededinging. Het Commissariaat staat er positief tegenover dat de ACM de maatschappelijke relevantie van de nieuwsmarkt erkent alsook het belang van pluriformiteit en onafhankelijkheid.

Op basis van de ontvangen stukken moet het Commissariaat helaas wel concluderen dat een beoordeling van de voorgenomen overname – in samenhang met de voorgestelde remedies – vanuit het perspectief van de mededinging (kennelijk) leidt tot een andere conclusie dan een beoordeling vanuit het perspectief van een pluriforme en onafhankelijke nieuwsvoorziening binnen een democratische rechtstaat.

De ACM is (voorlopig) van oordeel dat met de voorgestelde remedies de zorgen en risico's als gevolg van de voorgenomen overname worden weggenomen, omdat de concurrentie tussen nieuwstitels blijft bestaan: zowel online als kanaaloverstijgend. Als het Commissariaat de voorgestelde remedies beoordeelt in het licht van pluriforme en onafhankelijke nieuwsvoorziening, dan vindt hij dat de waarborgen voor de onafhankelijkheid van de redacties en de pluriformiteit van het nieuwsaanbod aanzienlijk verbeteren door de remedies. Het Commissariaat is echter wel van mening dat de risico's onvoldoende worden gemitigeerd.

Waarborgen binnen media-instellingen kunnen de risico's voor pluriforme en onafhankelijke nieuwsvoorziening verkleinen, maar niet wegnemen. Hoe goed een instelling ook zijn best doet, en hoe gedetailleerd de onafhankelijkheid in een redactiestatuut ook wordt geregeld, er zal altijd een restrisico blijven bestaan en restrisico's zijn vanwege de rol van pluriform nieuws voor de democratie grote risico's. Het Commissariaat is daarom van oordeel dat je als maatschappij, voor iets dat zo essentieel is voor het voortbestaan van onze democratische rechtstaat als pluriforme en onafhankelijke nieuwsvoorziening, niet afhankelijk moet willen zijn van slechts enkele grote aanbieders. Je wilt als het ware garanderen dat hiervan altijd sprake is en dat kan alleen als er meerdere aanbieders zijn. Des te meer omdat de media-instellingen elkaar scherp houden, controleren en stimuleren tot innovatie, iets wat juist in tijden van de digitale transformatie van groot belang is. Het is ook niet voor niets dat in de literatuur over pluriforme nieuwsvoorziening de diversiteit van de aanbieders geldt als één van de dimensies voor pluriformiteit.

Het aantal grote aanbieders op de markt voor “algemeen (onbetaald) online nieuws” zal na de overname dalen van vier (DPG, NPO, Mediahuis en RTL) naar drie. Er zullen nog slechts twee grote commerciële aanbieders over blijven. Kijken we daarnaast naar betaald online nieuws, televisienieuws, radionieuws en naar de dagbladen, kortom als we de gehele nieuwsvoorziening hierbij betrekken, dan zien we dat het aanbod daar door dezelfde vier grote aanbieders wordt verzorgd. De gevolgen van de voorgenomen overname gelden hierdoor niet alleen voor het aanbod van onbetaald algemeen nieuws, maar voor het gehele journalistieke nieuwsaanbod in Nederland. Ook kunnen de gevolgen invloed hebben op het nieuwsaanbod in Vlaanderen, waar DPG Media ook de lijdende mediagroep is. Het Commissariaat staat daarom nog steeds achter zijn visie zoals verwoord in zijn brief van 20 december jl. dat het aantal grotere aanbieders van nieuws op dit moment al zeer klein is en dat een verdere afname door de voorgenomen overname vanuit zijn perspectief een te groot risico vormt en daarom zeer onwenselijk is.

Bij zo'n cruciale infrastructuur voor onze democratische rechtstaat als de nieuwsvoorziening, zouden we moeten voorkomen dat we als maatschappij afhankelijk worden van een nog kleiner aantal media-instellingen. De nieuwe concentratiewetgeving vanuit Europa, de Europese verordening mediavrijheid (EMFA), lijkt net te laat te komen om deze overname tegen te houden.

2. Beoordeling of de remedies de zorgen volledig wegnemen

ACM verzoekt het Commissariaat de vraag te beantwoorden of het remedievoorstel volgens hem de door de ACM gesignaleerde zorgen en risico's zonder twijfel en volledig wegneemt. Gezien de voorlopige conclusie van de ACM dat met het pakket aan voorgestelde verbintenissen de geconstateerde zorgen en risico's worden weggenomen, vindt het Commissariaat het des te belangrijker om goed naar de voorstel te kijken. Hieronder beoordelen we of de remedies de zorgen wegnemen voor de in hoofdstuk 4 gesignaleerde risico's over de nieuwsmarkt. Dit betreft de volgende zorgen en risico's zoals gesignaleerd door de ACM:

1. de zorg dat het algemeen online nieuwsaanbod zal verschrallen door een vermindering van de beschikbare middelen voor redacties (randnummer 188)
2. de zorg dat het nieuwsaanbod op de andere mediakanalen dan het online kanaal verschaalt door een verminderde prikkel om te investeren (randnummer 194)
3. de zorg dat Partijen kostenbesparende maar kwaliteitsbeperkende synergiën kunnen doorvoeren op het (onbetaalde) algemeen online nieuwsaanbod en hierdoor de verscheidenheid afneemt (randnummer 236)
4. het risico op kwaliteitsverslechtering van het nieuws door commerciële en politieke beïnvloeding (randnummer 252)
5. het risico dat Partijen minder kritisch zijn over elkaars nieuwsverhalen of ter promotie items van elkaar overnemen (randnummer 261)
6. Het risico dat de gezamenlijke datapositie van Partijen en het uitwisselen van data tussen nieuwsredacties leidt tot een minder divers en daarmee kwalitatief minder aanbod aan gebruikers (randnummer 267).

Daarnaast schrijft de ACM dat zij (voorlopig) van oordeel is dat de verschillende redacties van DPG Media niet volledig onafhankelijk opereren. De reden hiervoor is dat de directies beslissen over de hoogte van de redactiebudgetten en dat zij hiermee indirecte invloed kunnen uitoefenen op het nieuwsaanbod van redacties. Verder zijn de huidige redactiestatuten op punten verouderd of incompleet. Deze statuten voorzien niet in de digitalisering en de voorwaarden waaronder nieuwsredacties gebruik mogen maken van data. Ze bieden daarom onvoldoende waarborgen voor het uitoefenen van directe invloed door de huidige of toekomstige eigenaar (randnummer 151 en 241).

Het remedievoorstel bestaat uit de volgende zes verbintenissen:

1. Behoud gratis algemeen online nieuws en geen uitwisseling gebruikersdata
2. Actualisering van de redactiestatuten
3. Oprichting Stichting RTL Nieuws & Stichting NU.nl
4. Uitbreiding van de statutaire rechten van Stichting Democratie & Media
5. Vaststellen Handvest DPG Media
6. RTL Nederland onder Nederlands toezicht.

2.1 Algemene beoordeling remedies

Het Commissariaat is van mening dat de voorgestelde verbintenissen over het algemeen waarborgen bieden voor de onafhankelijke en pluriforme nieuwsvoorziening van de landelijke titels van DPG Media. Ook vinden wij dat de remedies de door de ACM gesignaleerde zorgen en risico's over het algemeen aanzienlijk reduceren. Maar om de vraag van de ACM precies te beantwoorden, we zijn van mening dat deze voorstellen de zorgen en risico's niet volledig wegnemen. Er blijft namelijk een restrisico bestaan.

Redactiestatuten zijn binnen een media-instelling een goede waarborg voor de redactionele onafhankelijkheid. Ondanks dat redactiestatuten misschien het beste middel zijn om binnen een media-instelling de redactionele onafhankelijkheid te borgen, kan redactionele onafhankelijkheid nooit volledig worden gewaarborgd door afspraken alleen. En ook garandeert redactionele onafhankelijkheid niet dat de journalistieke waarden per definitie centraal staan bij het nemen van besluiten. Zoals beschreven in onze brief van 20 december jl., spelen bij besluiten verschillende belangen een rol en kan het van de omstandigheden afhangen welke belangen prevaleren bij het nemen van een besluit. Ook de organisatiecultuur kan een rol spelen bij de mate waarin risico's worden gemitigeerd. Redactiestatuten zijn heel belangrijk, maar het is niet de heilige graal. En pas als een organisatie in zwaar weer belandt, zal blijken wat de afspraken waard zijn. Ook zorgen redactiestatuten er niet voor, dat twee redacties werken alsof het afzonderlijke aanbieders zijn.

Ook voor de onafhankelijke stichtingen geldt dat dit goede waarborgen zijn voor het voortbestaan van de betreffende titels en het borgen van de missie en identiteit van die titels. Een dergelijke remedie is daarmee ook een waarborg voor pluriform nieuwsaanbod, net als dat het Handvest daaraan bijdraagt. Dit maakt echter niet dat deze verbintenissen garanderen dat de zorgen betreffende pluriform nieuwsaanbod zich in de praktijk niet zullen verwezenlijken. Het risico bestaat dat de remedies niet meer zijn dan een papieren werkelijkheid. In de eerdergenoemde brief beschreven we bijvoorbeeld de trend binnen DPG Media dat redacties gehuisvest zijn in hetzelfde kantoor en gebruik maken van dezelfde faciliteiten. Ook dit kan invloed hebben op de diversiteit van de inhoud. En voor de redactionele onafhankelijkheid geldt dat dit een essentiële voorwaarde is voor pluriformiteit. Pluriformiteit is echter geen direct gevolg hiervan.

2.2 Opmerking bij specifieke zorg

Bij randnummer 195 schrijft de ACM dat het noodzakelijk is dat RTL Nieuws onafhankelijk blijft opereren van de DPG-nieuwsmerken vanwege de concurrentie om een goede reputatie te behouden. Verbintenis 1 waarborgt dat RTL Nieuws en NU.nl voor de komende tien jaar als aparte redacties zullen opereren. Randnummer 195 betreft echter de kanaaloverstijgende concurrentie op reputatie. Vanwege de formulering had het Commissariaat ook graag gezien dat er aanvullende waarborgen zouden zijn voor de onafhankelijkheid ten opzichte van de andere DPG-nieuwsmerken.

3. Missende elementen in voorstellen van Partijen die zorgen verder wegnemen

Het Commissariaat is van mening dat de voorstellen van de Partijen op een aantal punten verbeterd zouden moeten worden om de zorgen beter weg te nemen. Hieronder doen we twee voorstellen voor aanvullende remedies. Vervolgens beschrijven we mogelijke verbeterpunten bij de huidige voorgestelde verbintenissen.

3.1 Voorstel voor aanvullende remedies

3.1.1 *Verbintenis inzake onafhankelijke monitoring van content sharing*

Uit de analyse blijkt dat ACM geen risico signaleert voor het delen van content. Dat nu nog weinig sprake is van content sharing geeft volgens het Commissariaat geen zekerheid voor de toekomst, nu omstandigheden kunnen veranderen. Het Commissariaat beveelt daarom aan de content sharing in de komende jaren onafhankelijk te laten monitoren. Bijvoorbeeld doordat DPG zich voor de komende 10 jaar committeert om mee te werken aan ons onderzoek in het kader van de pluriformiteitsmonitor. Dit is een project waar de sector bij betrokken is en waar DPG op dit moment vrijwillig aan meewerkt.

3.1.2 *Verbintenis inzake fysiek gescheiden redacties*

Het Commissariaat signaleerde in zijn brief van 20 december jl. het risico dat niet de identiteit van de titel, maar de identiteit van het concern steeds meer de identiteit van de titel vormt en dat dit ten koste kan gaan van de diversiteit van de inhoud. Dit risico komt voort uit het feit dat binnen DPG Media verschillende redacties zijn ondergebracht binnen één kantoor en de redacties gebruik maken van dezelfde faciliteiten. De voorgestelde remedies bieden hiervoor geen waarborg. Het Commissariaat adviseert daarom om een verbintenis toe te voegen waarin wordt vastgelegd dat de nieuwsredactie(s) van RTL Nederland fysiek gescheiden blijven van de redacties van de andere titels van DPG Media en niet worden ondergebracht in hetzelfde kantoor.

3.2 Mogelijke verbeterpunten huidige voorstellen

3.2.1 *Verbintenis 1: Behoud gratis algemeen online nieuws*

In randnummer 4.1.1. van het verbintenissenvoorstel staat dat DPG Media zich ertoe verbindt de betreffende websites en apps *gratis* te blijven aanbieden. In randnummer 4.1.2 wordt dit verder toegelicht. Hierin wordt de term 'gratis' nader gedefinieerd als kosteloos en dat er geen financiële bijdrage verschuldigd is.

Het Commissariaat gaat ervan uit dat de term 'gratis' betekent dat er ook niet met persoonsgegevens of een andere tegenprestatie wordt betaald. Het Commissariaat acht het wenselijk om het voorstel op dit punt te verduidelijken.

3.2.2 *Verbintenis 2 – Actualisering van de redactiestatuten*

Uit de stukken blijkt dat de tien principes aan de hand waarvan de redactiestatuten worden geactualiseerd in lijn zijn met de uitgangspunten die de NVJ hanteert in haar modelstatuut voor dagbladen. Het Commissariaat acht het van belang dat de principes ook worden afgestemd met de NVJ, omdat dit de aangewezen partij is om te beoordelen of de principes de onafhankelijkheid van redacties in de huidige tijd en in de voorzienbare toekomst voldoende borgen.

Om de waarborg van de redactiestatuten te vergroten, vindt het Commissariaat het daarnaast wenselijk om de principes op de onderstaande punten te verduidelijken of aan te vullen:

- *Principe 5: Vaststelling procedure redactiebudget*
Uit de beschrijving van de procedure blijkt niet in hoeverre schriftelijke verslaglegging zal plaatsvinden van het proces. Om op een later moment de effectiviteit van deze beheersmaatregelen te beoordelen en vanwege de transparantie, acht het Commissariaat het wenselijk dat schriftelijk verslaglegging plaatsvindt van de discussie tussen het bestuur en de hoofdredactie en dat zowel het voorstel, het verslag als het besluit bewaard worden conform daarvoor geldende algemene bewaartermijnen.
- *Principe 6: Journalistieke samenwerking met derden*
Onder c) staat dat de hoofdredactie beslist over *het voornemen* om redactionele inhoud van andere nieuwsmedia of -titels te publiceren in/op de eigen platformen van de titel. Het Commissariaat gaat ervan uit dat hiermee wordt bedoeld dat de hoofdredacteur degene is die besluit over het al dan niet publiceren van redactionele inhoud van derden. Het Commissariaat acht het wenselijk om dit te verduidelijken.
- *Principe 9: Wijzigingen*
Vanwege de constatering dat de redactiestatuten verouderd zijn en vanwege de snelle technologische ontwikkelingen en de mogelijke invloed hiervan op de onafhankelijkheid van de redacties, acht het Commissariaat het wenselijk dat hierbij wordt vastgelegd met welke frequentie de redactiestatuten en de principes zelf geëvalueerd worden.

3.2.3 *Verbintenis 5 – Handvest DPG Media*

DPG Media verbindt zich ertoe een journalistiek charter uit te vaardigen om haar deugdelijke werking als mediabedrijf ook in de toekomst te verzekeren. Voor een deugdelijke werking van een mediabedrijf is het volgens het Commissariaat van belang dat eenieder betrokken bij de organisatie zich ervan bewust is dat DPG Media in het algemeen en met zijn nieuwsmerken in het bijzonder een onmisbare functie vervult in onze democratische rechtsstaat en dat dit verantwoordelijkheden met zich brengt.

Media informeren de samenleving, zij ondersteunen het controleren van de macht en bieden een forum aan verschillende ideeën, opinies en perspectieven die in de samenleving rondgaan.¹ Deze maatschappelijke functie zou volgens het Commissariaat een wezenlijk onderdeel moeten zijn van het handvest. De zinsnede in het concept dat zij geloven in de positieve impact van nieuwsmedia die de waarden van een democratische, verdraagzame maatschappij verdedigen en dat zij geloven in het belang van een pluriform en divers aanbod geeft volgens het Commissariaat onvoldoende blijk van de belangrijke rol die DPG Media heeft binnen onze democratische samenleving. Ook de zinsnede dat duurzaam succes bij hun publiek de belangrijkste graadmeter is, geeft onvoldoende blijk van bewustzijn van deze belangrijke maatschappelijke functie.

3.2.4 Rapportage

In artikel 5.3 is vastgelegd dat het bestuur tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders verslag zal doen van een aantal voorgeschreven onderwerpen. Ook staat in het artikel dat hierover gerapporteerd zal worden in het journalistieke jaarverslag. Het Commissariaat gaat ervan uit dat hiermee bedoeld is dat inhoudelijk gerapporteerd wordt over de wijzigingen, disputen en geschillen in het journalistiek jaarverslag, zodat transparant wordt wat de issues waren. Het Commissariaat acht het wenselijk om dit te verduidelijken.

4. Beantwoording overige vragen paragraaf 4.7.3

Hieronder beantwoorden we de overige vragen van de ACM.

Wat vindt u van de duur van de verbintenis onder 1, te weten tien jaar?

Verbintenis 1 moet de omvang, kwaliteit en pluriformiteit van het huidige aanbod van algemeen online nieuws van de Partijen waarborgen voor een periode van 10 jaar. Op dit moment kunnen we echter niet inschatten hoe over 10 jaar het medialandschap eruit zal zien, daardoor kunnen we ook niet inschatten of de huidige zorgen van de ACM op dat moment nog steeds van toepassing zijn. Vanwege de zeer geconcentreerde mediamarkt in Nederland acht het Commissariaat het wenselijk om de duur van de voorgestelde verbintenis te verlengen van 10 jaar naar 25 jaar met de mogelijkheid om na 10 jaar de verbintenis aan te passen op basis van een onafhankelijke evaluatie.

Hebt u telefonisch, schriftelijk of op andere wijze contact gehad met DPG of RTL over het remedievoorstel en/of de beantwoording van bovenstaande vragen?

Het Commissariaat heeft geen contact gehad met DPG of RTL over het remedievoorstel en/of de beantwoording van bovenstaande vragen.

De vragen of de voorgestelde verbintenissen uitvoerbaar, controleerbaar en handhaafbaar zijn en of deze voldoende concreet zijn, heeft het Commissariaat niet beantwoord.

¹ Zie WRR, *Aandacht voor Media, Naar nieuwe waarborgen voor hun democratische functies*, 2024, p.12.

5. Afsluiting

Wij gaan ervan uit u hiermee van dienst te zijn geweest bij het afronden van het dossier. Met belangstelling zien wij uw definitieve besluit tegemoet.

Hoogachtend,
Commissariaat voor de Media

drs. Amma Asante
Voorzitter